

# ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

## ธรรมานุศาสตร์ มงคลที่ ๑๙ งดเว้นจากบาป-บาปไม่กล้ากราย

ยาพิษเป็นสิ่งที่ใคร ๆ ไม่อยากแตะต้อง เพราะมีอันตรายต่อชีวิต แต่ถ้าจำเป็นจะต้องจับจริง ๆ ก็ต้องทำด้วยความระมัดระวัง ยิ่งถ้าฝ่ามือของเรามีบาดแผล หากไม่ระวัง ยาพิษอาจซึมเข้าไปทำอันตรายได้ แต่ถ้าฝ่ามือของเราไม่มีบาดแผล ยาพิษก็ไม่อาจซึมเข้าสู่ร่างกายได้ บาปก็เช่นเดียวกัน เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดขึ้น เพราะเป็นเหมือนยาพิษ ที่นำความทุกข์ทรมานมาสู่ชีวิตของเรา

หากเราไม่ทำบาปด้วยกาย วาจา ใจ บาปก็ไม่อาจทำอะไรเราได้ การเกิดขึ้นของบาปนั้นเริ่มต้นที่ใจ เมื่อใจคิดไม่ดี คำพูด และการกระทำก็พลอยไม่ดีไปด้วย แต่เมื่อใจสะอาดบริสุทธิ์คิดดีแล้ว คำพูด และการกระทำจะพลอยสะอาดบริสุทธิ์ตามไปด้วย ดังเรื่องที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล

สมัยนั้น มีธิดาของเศรษฐีคนหนึ่งอยู่ในกรุงราชคฤห์ ได้ฟังธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ บิดามารดาได้เลี้ยงดูอย่างดีบนปราสาทชั้น ๗

เมื่อโตเป็นสาวแล้ว วันหนึ่ง นางมองลงมาจากหน้าต่างปราสาทชั้น ๗ เห็นนายพรานคนหนึ่ง ชื่อ กุกกภูมิตร์ กำลังนำเนื้อสัตว์บรรทุกเกวียนเข้าไปขายในเมือง ท้นที่ที่นางเห็นนายพรานก็เกิดความรักขึ้นมา จึงให้คนรับใช้ส่งของฝากไปให้ ส่วนนางตัดสินใจหนีตามนายพรานไป มารดาบิดาของนางให้คนค้นหาจนทั่วก็ไม่พบ จึงคิดว่าลูกของตนคงตายไปแล้ว ได้พากันทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ ธิดาเศรษฐีไปอยู่กับนายพรานในป่า จนกระทั่งมีลูกชายถึง ๗ คน เมื่อลูกชายเติบโตขึ้น ได้แต่งงานกันทุกคน รวมแล้วจึงเป็นครอบครัวใหญ่ มีสมาชิกถึง ๑๖ คนด้วยกัน

วันหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นในชายพระญาติว่า นายพรานและลูกชายพร้อมลูกสะใภ้ทุกคน จะได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน รุ่งอรุณของวันนั้น พระพุทธองค์จึงเสด็จโดยลำพังเพียงพระองค์เดียว ไปยังที่ที่นายพรานทำบ่วงดักสัตว์ไว้ ซึ่งในวันนั้น ไม่มีสัตว์สักตัวเข้าไปติดบ่วงของนายพรานเลย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทับรอยพระบาทใกล้ ๆ บ่วงของนายพราน จากนั้นทรงเสด็จไปประทับนั่งอยู่ใต้ร่มไม้ใกล้ ๆ นั้น นายพรานได้เดินไปตรวจดูบ่วงแต่เช้า ไม่เห็นสัตว์สักตัวเดียวติดบ่วง ทั้งยังเห็นรอยเท้าคนอยู่ใกล้บ่วง จึงเกิดความขัดเคืองใจคิดว่า ต้องมีคนมาปล่อยสัตว์ออกจากบ่วงแน่ นายพรานรีบตามรอยเท้าขึ้นไป จนพบพระพุทธองค์ประทับอยู่ใต้ร่มไม้ เขาโกรธมาก คิดว่า สมณะองค์นี้แน่ที่ปล่อยสัตว์หลุดออกจากบ่วง จึงตั้งใจจะฆ่าสมณะองค์นี้ เขาโก่งธนูเล็งลูกศรไปยังพระบรมศาสดาทันที

ด้วยพุทธานุภาพ ทำให้นายพรานปล่อยลูกธนูไปไม่ได้ ครั้นจะลดคันธนูลงก็ลดไม่ได้ ได้แต่ยืนจ้องธนูอยู่นานจนเมื่อย จะเปลี่ยนอิริยาบถอื่นก็เปลี่ยนไม่ได้ ลูก ๆ ทั้งเจ็ดของนายพรานเห็นว่า สายแล้วพ่อของตนยังไม่กลับบ้าน สงสัยพ่อจะมีอันตราย จึงพากันออกตามหา พบพ่อยืนโง่งงธนูหันไปทางพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกเขาคิดว่า บุรุษนี้คงจะเป็นศัตรูของพ่อ ลูกของนายพรานทั้ง ๗ คน จึงโง่งงลง เล็งลูกศรไปทางพระบรมศาสดา ทันทีที่โง่งงขึ้น ทุกคนก็เหมือนถูกมนต์สะกด พวกเขาเฝ้ายืนค้างอยู่เช่นนั้น จะปล่อยลูกธนูก็ไม่ได้ ครั้นจะลดคันธนูลงก็ไม่ได้ หรือแม้จะขยับตัวก็ไม่ได้อีกเช่นกัน

ฝ่ายธิดาเศรษฐี และลูกสะใภ้ทั้ง ๗ เห็นสามีและลูกชาย ไปนานผิดปกติ จึงพากันออกไปตามหา พบสามีและลูกชายกำลังยืนจ้องธนู หันลูกศรไปทางพระบรมศาสดา ธิดาเศรษฐีตกใจรีบพนมมือขึ้นร้องเสียงดังว่า พวกท่านอย่าทำร้ายบิดาของเรา ขอพวกท่านอย่าทำร้ายบิดาของเรา

นายพรานได้ยินดังนั้น คิดว่า เป็นพ่อตาของตน จึงมีจิตอ่อนโยน ส่วนลูก ๆ ก็คิดว่า เป็นตาของตน จึงเลิกคิดที่จะยิงธนู

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบว่า คนเหล่านี้มีจิตอ่อนโยนแล้ว จึงทรงคลายฤทธิ์ให้ทุกคนลดธนูลงได้ ธิดาเศรษฐีจึงบอกให้ทุกคนไปกราบขอขมาพระพุทธรองค์ และขอให้พระพุทธรองค์ ทรงยกโทษให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสอนุปัพพิกาแก่พวกเขา เมื่อแสดงธรรมจบ นายพรานและลูกชาย ลูกสะใภ้ต่างก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันทั้งหมด

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จกลับที่ประทับ พระอานนท์ได้ทูลถามถึงการเสด็จไปของพระพุทธรองค์ พระบรมศาสดาจึงตรัสเล่าเรื่องราวทั้งหมด พลังตรัสว่า นายพราน ลูกชาย และลูกสะใภ้ มีศรัทธาอันไม่คลอนแคลน เป็นผู้หมดความสงสัยในพระรัตนตรัยแล้ว เขาจะไม่ทำกรรมคือปาณาติบาตอีก

พระภิกษุได้สนทนากันว่า ภรรยาของนายพรานได้บรรลุโสดาบันตั้งแต่วัยเด็ก พอโตเป็นสาวแล้วหนีตามนายพรานไป นางถูกสามีสั่งให้นำธนู นำลูกศร นำหอก นำหลาว นำบ่วงมา นางก็ทำตาม จากนั้นนายพรานก็นำเครื่องประหารเหล่านั้นไปล่าสัตว์ เหล่าพระภิกษุต่างสงสัยกันว่า แม้พระโสดาบันยังทำปาณาติบาตอยู่อีกหรือ

ขณะนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมา พลังตรัสถามถึงเรื่องที่พระภิกษุสนทนากัน เมื่อภิกษุกราบทูลเรื่องทั้งหมด พระพุทธรองค์จึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดาพระโสดาบันย่อมไม่ทำปาณาติบาต แต่ที่ธิดาเศรษฐีทำอย่างนั้น เพราะคิดว่า จักทำตามหน้าที่ ทำตามคำของสามี แต่จิตของนางบริสุทธิ์ ไม่ได้คิดจะให้สามีไปทำปาณาติบาต เหมือนฝ่ามือที่ไม่มีแผล ยาพิษก็ไม่อาจให้โทษแก่ผู้ถือยาพิษฉันใด บาบก็ย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่ทำบาป เพราะไม่มีอกุศลเจตนา ฉะนั้น



เอกสารประกอบบทความ :

พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย นายพรานกุกกุมิตร เล่ม ๔๒ หน้า ๓๖



จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ  
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ